

P. 2033

01/2B (13)

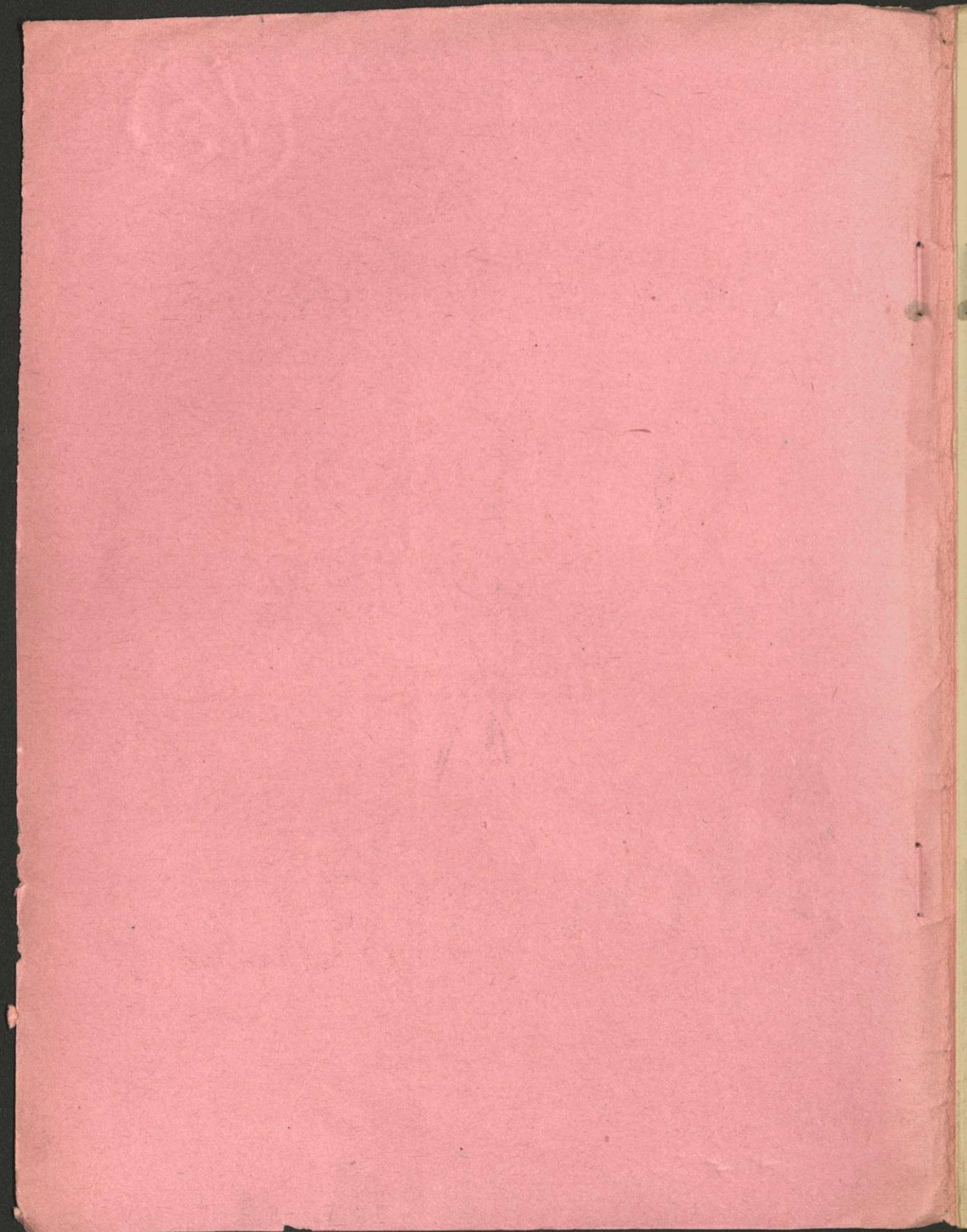
SLOVENKA

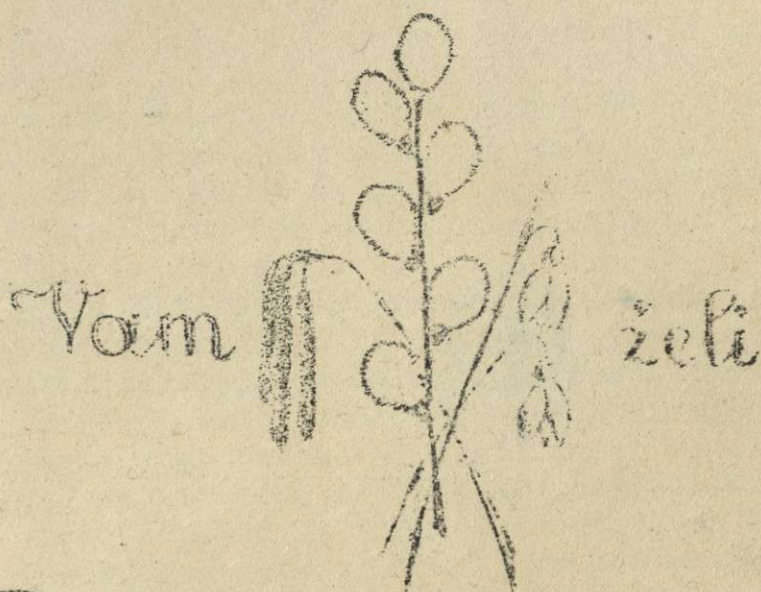
Glavno Slovenske protifo-
šistične ženske zveze

Leto I.

št. 4

Veselo Veliko noč

Slovenka

NAŠ SLOVENSKI PARLAMENT

Ko smo šli poslanci iz Primorskega na zasedanje našega parlamenta, se nam je v neki vasi na Ko = tranjskem pridružila poslanka - kmetica Ivančičeva - ki je imela isti cilj kakor mi; Mi smo se takoj - medsebojno seznanili in smo se začeli živahno raz = govarjati o zadevah naše osvobodilne borbe, o naših uspehih in o uspehih naših zaveznikov, posebno na = ših bratov Rusov, ki zadajajo smrtne udarce nemškim nacistom, ki edino še rovarijo po naših krajih;

Ivančičeva nam je pripovedovala, kako so ji - Italjani in belogardisti ugrabili štiri sinove in - jih zverinsko pobili. Pripovedovala nam je tudi, ka = ko so Nenci ponoči vdrli v njeno stanovanje in jo - naravnost z postelje zulekli na kmečki voz ter jo - odpeljali v mrzli januarski noči v Ribnico, kjer so se napram njej surovo obnašali in ji žugali na vse = načine, če jim nebo služila kot izdajalka. Vse za = man! Tako pogumno je zavrnila nacistične zverine, - da so slednjič sami sramovali svojih podlosti in jo pustili domov.

Slovensko ljudstvo jo je izvolilo za svojo po = slanko. Tako je že cela vrsta naših žena in deklet = stopila v narodni parlament. Ljudstvo je videlo nji = hovo delo in njihovo borbo. S tem so zaslužile, da = si jih je ljudstvo izbralo za svoje predstavnike - pri graditvi nove, združene Slovenije. Sploh naš = parlament ima ta svojevrstni obraz, da je sestavl = jen iz samih borcev, v njem ni ne čakarjev in ne = mlačnežev. Kogar ni zajel ljudski val osvobodilnega gibanja, ta je ostal v kotu; narod ga ne pozna več.

Naš parlament je pravi ljudski parlament, v -

Katerem so zastopani vsi narodni sloji, ki so ga s svojo trdo ustvarili.

V nekdanjem avstrijskem parlamentu je knez - Schwarzenburg zavračal svoje politične nasprotnike - s tem, češ: kaj boste, človek začnjenja šele pri baronu! Po tem srednjeveškem bahavstvu bi v našem parlamentu sploh ne bilo "človeka", kajti vsi naši Win - dischgratzi in Auerspergi, Waldenburgi, Baueri, Fermentini, Corenini, Atemsi itd. in njihovi domači pomagali so ostali zunaj.

Ta tuja navlačka, ki je kot škodljiva zajedavka preprežala naše narodno telo, je sedaj odstranjena - in domači pomagali z njo. Narod je je zrušil in vr - gel iz sebe. Vsi, ki danes pod krinko vere, patriotizma ali kakršnega-koli drugega izgovora hlapčuje - jo našim sovražnikom, so že od davnaj zaznamovani. - Ti so od nekdaj opravljali to izdajalsko delo iz - temnih nagibov odurne sebičnosti, zanje ni več me - sta v našem narodnem občestvu.

Tako! Naš parlament je parlamentborcev za na - rodno svobodo; parlament kmetov, delavcev in izobra - žencev, deklet in žena, ki so odzvali v težkih urah tujega jarma in klicu naroda, da izkoristi ugodni - zgodovinski trenutek za dosego svoje svobode. To je resnično narodni parlament, ker je nastal iz žrtev - njegovih sinov in hčera in ni kak privesek tujih mo - gotcev, ki bi imel namen služiti le njihovim name - ram in koristim.

Naš parlament je zmaga slovenskega ljudstva - nad sovražniki ljudstva in ima svoje zaščitnike v - ljudskih množicah tudi drugih narodov, posebno slo - vanskega ruskega naroda.

Naš parlament ni samo zaprl vrata "človeku", - naš parlament je napravil tudi velik korak naprej v razvoju človeške družbe, ker je svečano odprl vrata našim dekletom in ženam, da se enakovrno z moški - mi borijo in delajo za boljšo, srečnejšo bodočnost -

sebi in svojemu narodu.

Razglašene državljanske pravice nas vodijo po tej poti. Žene in dekleta! S skupnim dobrim delom - pridemo z vso gotovostjo do svojega cilja, ki nam - je bil cela dvatisočletja odrekan od tujih nasilnikov.

Jože Srebrnič.

Vstajenje 1941.

Od prve svetovne vojne dalje, ko so oblastniki stare Jugoslavije privolili v razkosanje slovenskega narodnega ozemlja in je bila Trimoška izročena v - izkoriščanje imperjalistični Italiji, so se žene - Slovenskega Trimošja spraševale: "Kdaj bo že, konec moreče zime? - Kdaj nastopi tudi za nas pomlad in z njo vstajenje?"

Nihče jim ni mogel odgovoriti na to vprašanje. Bilo je videti, da so se temne sile zarotile proti-svetlobi, proti Vstajenju in svobodi. - Leto za leto za letom pa je postajalo vse slabše. Iz mračnjaških sil človeške družbe se je razvil fašizem, ta - oblikovalec in izvajalec najslabšega, kar se kdaj - rodilo v pokvarjenih človeških dušah. Podobno je bilo, da so najhni narodi obsojeni na pogin, da je ve ra zatiranih v vero vstajenja za večno pokopana.

Umesto topline bratstva, ljubezni, se je med-ljudstvu jelo širiti sovraštvo, ki je bilo hladnejše od crožja, s katerim so fašisti paradirali po - okrvavljenih mestih Evrope. Človek je bil ponižen. - Napravili so iz njega samo vojaka, ki se naj bori - za protinaraavno, protičloveške in protiljudske ci - lje mračnjaških sil. Ženo pa so napravili za deklo- v hiši.

Vsa Evropa je bila povojni čas in sam arzenal, kjer so ljudje kovali orožje, v prostem času pa so se učili sovražiti sosede. V Rusijo, ki je bila zibelka svobode malih narodov pa zatirano človeštvo - ni smelo pogledati in tudi ni moglo pogledati, ker so reakcionarne sile vsega sveta zgradile okrog Sovjetske Rusije zid, ki je branil tlačnim narodom - pogled vanjo.

Primorska žena v takih okoliščinah ni mogla pričakovati skorajšnega Vstajenja, prave Velike noči, temveč še huje ponižanje, še huje trpljenje.

Matere so ta leta narodnega zatiranja in osebne sužnosti polagale svoje otroke v zibeljko s pekočo bolečino v srcu. "Kaj bo iz tebe, fant moj?" - so v strahu spraševale, ko so gledale v nasmejane oči svojega sinčka. Slutile so nevarnost vojne, - v zraku je plavala, sleherni fašist jo je pa tudi izražal s svojim vedenjem in zadržanjem, - in matere je bolelo, da rode sinove tujcu, za katerega se bodo morali boriti.

Tako so šle velike noči druga za drugo tiho in mirno primorskih žena, ne da bi čutile ob njih prihodu tista praznična, slavnostna razigrana čudstva, - ko se človeku hoče, da bi stisnil na svoje srce vso to lepoto zemlje, okrašeno s sramežljivo zeleno travico, ki jo pričara iz spočite prsti pomlad. Vsaka velika noč, ki je prišla, je bila slabša od minule.

Čoda primorske žene globoko v sebi le niso nehale verjeti v prihod prave Velike noči, v prihod naše slovenske Velike noči, ki bo res Vstajenje, vstajenje Krista in vstajenje primorskega ljudstva.

Primorske žene so pripravljale pot temu vstajenju. Ves čas narodnega zatiranja so namreč učile svoje otroke, da pride dan, ko bo primorski človek svoboden, ko se bo v svobodni domovini spojil z ostalim delom Slovenije. Ko so padli heroji zaslužne primorske: Bidovec, Alenčič, Karušič, Miloš in-

drugi pod kroglasti fašistični krunikov, jim je postalo jasno, da je to pripravljanje poti svobodi, - da je to temeljni kamen v izgradnji svobode, zato - so pripovedovale svojim otročim, da bo iz mučeniške krvi teh mučencev zrasla prava svoboda, zakaj zatiran narod si svobodo lahko samo s krvjo priobori.

Matere in žene še niso vedele, kako bo svoboda prišla, dojele so pa, da se bo zanjo treba boriti. - Spoznale so tudi, da nosi človek v sebi še zdrave - kali, ki bodo prej ali slej prerasle hudobijo in - gnilobo, zato so v prihod svobode še upornejše verjele.

Nato je prišlo leto 1941., ko se je vse slovensko narodno telo skrčilo od bolečine, prizadejane - mu po barbarskem fašizmu, a ko je slovenski človek - na nasilje tudi odgovoril z uporom. Plamen svete narodno osvobodilne borbe je zajel takoj tudi Primorsko in primorske žene so v tej borbi spoznale rešitev. Zdaj se jim je konec narodnega trpljenja zdel - blizu. Spoznale so, da je ta boj nadaljevanje tistega, radi česar je padel Bidovec in drugi, zato so - bile med prvimi, ki so razumele veličino in pomen - narodnega upora.

Od tistih dob stoji primorska žena na braniku - svoje domovine prva, bodisi s puško v roki, bodisi - kot marljiva aktivistka, ali pa kot pridna gospodinja, ki nikoli ne pozabi pripraviti obeda ali večerje tudi za svoje tovaršice. Nad požrtovalnostjo in iznajdljivostjo primorskih žena ne strni samo okupator in njegov svabobranec, temveč tudi mi vsi, ki - njih delo poznamo. Kdor si je imel priliko ogledati to delo, ve, da so primorske žene prve v domovinski ljubezni in požrtovalnosti.

V teh nogočnih letih narodnega prebujenja in - odpora proti okupatorju in njegovim pomagačem - domačin izdajalcem - je primorska žena praznovala velike noči sicer še tudi stisnjenih zob molče, toda -

z veliko vero v srcu, da bo prihodnja velika noč - praznovala že v svobodi.

Sredi takega upanja jo je zateklo tudi leto - 1944. "Ali bo ta velika noč res zadnja, ki jo praznujemo v nepreštani bojazni, da udre sovražne horde v vas in nas pobijejo?" se danes sprašuje primorska žena. In ko se ozre po svetu, ko oceni okoliščine, - v katerih se poraja osvobodjenje, se ji lica razlezejo v nasmeh. Srce ji zadrhti in odgovori si: "Da, - ta velika noč je poslednja v mraku fašističnega nasilja!"

Primorska žena ve, da streljajo topovi herojske ruske vojske že v srce ušive Rumunije. Primorska žena ve, da se junaške čete mogočne Sovjetske Rusije sipljejo kot preteč plaz čez karpatske gore na ozemlje imučene Češkoslovaške, ki je š oraj v srcu - Nemčije. Primorska žena ve za ~~rimar~~ v sticih zatiranih balkanskih narodov, ki oznanja velike dogodke. - Primorska žena ve za strah, ki vedno bolj napolnjuje nemške kurnike; ve tudi, da strah izvira iz spoznanja, da je dan končnega obračuna pred vrati. Primorska žena gleda dan za dnem jato letal naših velikih zaveznic Anglije in Amerike, kako letajo čez - naše ozemlje napadat sovražne postojanke. Primorska žena ve za slovenske sklepe angleškega ministrskega predsednika gospoda Churchilla, maršala Sovjetske - Rusije Stalina in prezidenta Amerike, gospoda Roosevelta, ki se nanašajo na invazijo v Hitlerjevo Evropo in na dokončni zlom fašizma v Evropi. Primorska žena pa tudi pozna slavne zmage naše herojske - Narodno osvobodilne vojske, ki pod modrim vodstvom - maršala Tita gradi vsebižno in obliko nove Jugoslavije, v kateri ne bo prostora za stare velesrbske, - prodane protiljudske izkoriščevalce, ki so ljudstvu vsiljevali svoje zakone po svojih protinarnih kraljih. Primorska žena ve, da je mogočni torak svobodoljubnih armad, ki so že in ki še bodo prestopile -

zidove Hitlerjeve evropske trdnjave, hiter in neustavljiv, in da se ti koraki bližajo naglo Jugoslaviji in Sloveniji, zato veruje v skorajšnji konec.

Hi daleč dan, ko bo ta naša lepa, blazno lju = bljena in s krvjo naših najboljših sinov in hčera = oškropljena domovina zadihala popolnoma svobodno, to je primorski ženi jasno. Zato bo to leto nesla = svojo košaro k velikonočnemu blagoslovu sicer še kot prejšnje leto, a vendar polna vedrosti, veselja in vere da bo prihodnja velika noč res Velika noč, da bo res pravo Vstajenje nas vseh in vse naše domovine.

Primorska žena bo med tistimi, ki bodo ustajen = nje najbolj zaslužili in se ga najbolj veselili.

Ignac Koprivec.

KAKO NAJ ŽENE POMAGAJO UTRIEVA = TI NAŠO NARODNO OBLAST

Naša narodna oblast je sad našega triletnega = težkega boja in krvavega. V naši narodni oblasti se izraža naša porajajoča se svoboda in neodvisnost. = Naša narodna oblast mora biti torej vsakemu posebej posebno važna stvar, skrb za njo vedno pri srcu. = Naša narodna oblast mora biti trdna.

Naša narodna oblast bo trdna, če bo izpolnjevala svoje naloge. Izpolnjevala jih bo, če se zavemo = da smo mi sami oblast, in če bomo potem tudi takoravnali, če bomo res oblast izvajali.

Treba je v prvi vrsti, da se žene udeležujejo = oblasti. Žene so s svojimi žrtvami in s svojim delom v narodno osvobodilnem boju pridobile enakopravnost. Sedaj je treba, da jo tudi uveljavijo.

Tri važne naloge stoje pred našo narodno obl =

stjo. Prav te naloge pa bodo prav žene najboljše - reševale.

Prva taka naloga je skrb za žrtve narodno osvobodilnega boja. V času ko je naša Narodno osvobodilna vojska ob istočustem veličastnem prodiranju Ide-
če Armade in vedno hujšem zavezniškem bombardiranju že do konca oslabilala okupatorja in se ta zaradi tega v svojem onemoglem besu zateka še samo k sličinskemu strahovanju civilnega prebivalstva, k zažiganju naših vasi, k morenju naših strahokov in otrok, - je nad vse važno, da ima vsakdo občutek, da ves narod čuti z njim in da mu v primeru potrebe ves narod pomaga. Tega pa ne moremo doseči, če nimamo dobro organizirane preskrbe za žrtve narodno osvobodilnega boja. Pogorelec, ki mu je okupator uničil dom, ne sme biti v naši hiši gostec, on mora biti naš najljubši gost. Tisti, ki je zaradi okupatorjevega ropanja ostal brez hrane, ne sme dobiti samo ostankov, hranjen mora biti z najboljšim, kar nam je na razpologo. Otroci, ki mu je okupator pobral starše, mora dobiti v vsaki primorski ženi dobro mater in ne očeko. Kdo naj bi poskerbel, da bo res tako, če ne ravno primorske žene, ki so že toliko krat dokazale, da so z vsem srcem s tistimi, ki trpe v tej borbi. Zato pa morajo naše žene v narodnoosvobodilne odbore in posebej v gospodarske komisije, katerih naloga je preskrba žrtev.

Drugič: So predeli, ki so že od narave udarjeni, ki pa se potem dali še tisto bore malo, kar so imeli naši brigadam. Ti predeli na snejo ostati - prepuščeni sami sebi. Ne sme se dogajati, da žene iz teh predelov namajo v druge, bolj obdarjene v dolgih procesijah in prinašajo po nekaj kilogramov sirka. Žene iz takih predelov, pa še bolj tovarštvo iz drugih, bolj obdarjenih predelov morajo spoznati, da si je s skupno pomočjo mogoče hitreje in bolj učinkovito pomagati. Če je danes tako, da so -

marsikje še prisiljeni na dolge procesije po hrano, je to samo znamenje, da njihovi narodnoosvobodilni odbori in njihove gospodarske komisije ne poslujejo v redu in da torej sede v njih ljudje - po večini - moški, ki so se odtegnili mobilizaciji -, ki svoje naloge ne razumejo. Zato je naloga žena, da v vseh takih primerih stopijo v narodnoosvobodilne in gospodarske komisije ter pokažejo, kako je treba delo-
vršiti.

Slovenski Narodno Osvobodilni Svet je postavil kot zakon za vsakega Slovenca in Slovenke, da morabititi obdelan sleherni košček polja. Kako naj izvršitih ta zakon, če ne bodo prav žene pokazale smisla za delovna čete. Danes ko gre za popolno mobilizacijo in mora torej biti zadnji delazposobni moški v - partizanskih vrstah, ni mogoče izvršiti poljskih in drugih del, ne da bi drug drugemu pomagali in ne da bi se združili v delovne čete, ne da bi torej tistih moči, ki so nam na razpolago, po načrtu izrabili. Organizacija delovnih čet pa je zopet stvar delovnih komisij. Če hočemo, da bodo gospodarske komisije v redu poslovale, je treba, da stopijo žene - polnoštevilno vanje.

Preskrba žrtev naše narodno osvobodilne borbe, organizacija dovoza in razdeljevanje hrane načrtno-obdelovanje z delovnimi četami - to so samo tri glavne naloge, ki stoje danes pred našo narodno oblastjo. Naša narodna oblast bo te naloge prav gotovo uspešno rešila in bo zato iz preizkušenj sedanjega časa izšla samo še bolj trdna in močna. V tem prepričanju nas pa utrjuje to, da bodo tudi to pot kot že vedno do sedaj primorske žene razumele svoj narodno dolžnost. Ta narodna dolžnost jim veleva, da vstopajo v vse odbore in v vse komisije in da tam doprinesejo svoj delež za okrepitev naše narodne oblasti.

Dr. Joža Vilfan.

O B J A V A

Objavljamo rezultate tekme v nabiralnem mesecu
od 8. februarja do 8. marca 1944 za naše bolnice:

- Prvo mesto so zavzele tovarišice G o r i š k e
g a okrožja sekretarka tovarišica -
Srečka,
- drugo mesto so zavzele tovarišice V i p a v s =
k e g a okrožja sekretarka tovari =
šica Zmaga,
- tretje mesto so zavzele tovarišice B a š k e =
g a okrožja sekretarka tovarišica -
Ivanka,
- četrto mesto so zavzele tovarišice T o l m i n
s k e g a okrožja sekretarka tovari =
šica Nadja,
- peto mesto so zavzele tovarišice P i v š k e =
š k e g a okrožja, sekretarka tovari
šica Katja,
- šesto mesto so zavzele tovarišice B r i š k e =
g a okrožja, sekretarka tovarišica -
Šarnica.

Tem okrožjem izrekamo vse priznanje željo, da
svoje delo in poštvalnost še stopnjujejo. Vsa ome =
njena okrožja dobe razpisano nagrado.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPZZ za Primorsko.

Barško okrožje

je dosedaj dvignilo in vzgojilo največ tovarišic, katere danes vestno vrše svojo funkcijo na odgovornih mestih OF odborih, NCO in Gospodarskih komistjah.

Naj bo vzgled vsem ostalim okrožjem!

Start fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ za Primorsko.

USPEHI V NABIRALNEM MESECU

V nabiralnem mesecu od 8. februarja do 8. marca so primorske žene in mladina pokazali ponovno - neizmerno ljubezen do svoje narodno-osvobodilne vojske in predanost naše sveti borbi. Saj je samo SPŽZ organizacija v tem mesecu nabrala: 2.230 kg prepe = čepca, 276 kg bele moke, 203 kg marmedale, 308 kg - sladkorja, 91 kg maсти, 276 kg masla, 292 kg slanin, 127 l olja, 52 kg medu, 474 kg keksov, 839 kg - suhega sadja, 481 l žganja, 61 kg sira, 11.132 jaja, 30 l likerja, 489 škatlic cigaret. Prostovoljnih prispevkov so nabrale Lit 120.524 in za ta znesek - kupile sanitetni material. Poleg tega blaga pa je tudi mladina nabrala ogromno materjala. Del tega blaga smo poslali bolnim tovarišem preko stare meje ki je nekoč ločila primorske žene in mladino od ostalih jugoslovanskih žena in mladine, ostalo pa smo oddali v bolnico na ozemlju Primorske Slovenije.

Našim partizanom bo pomoč in ljubezen primor =
skih žena in mladine ostala vedno v toplem spominu.

A n i c a.

Tovarišici Andreji v spomin

Pomlad prihaja. Lepo pomladansko sonce nas ogreva, ogrva pa nas tudi svetla misel, da se bližamo - svobodi.

Toda mene je zazeblo v dno duše ob vesti, da - Te ni več. Bežno so mi preletele misli vse dobe, od kar sva se poznali. Bila si vse skozi vdana in po žrtovalna v naši stvari. Že v otroški dobi si okušala marsikaj grenkega. Ko pa si začela spoznavati življenje sama, si odločno stopila na pet resnice in pravice, odločno si bila povsod. Zaradi svojega energičnega nastopa proti krivicam, ki so se Ti godile že pred razpadom Jugoslavije, si bila priljubljena povsod. Že kot 16 do 17 letna si znala svetovati - kjerkoli in kdorkoli te je vprašal za svet. Bila si res tovarišica svojim vrstnicam. Ko pa je prihrumel kruti okupator na naša sveta slovenska tla, si odšla, kakor tudi vsa družina (oče, mati, brat) v partizane. Nisi se ustrašila težkih borb. Vedno si bila vedrih lic tudi v najtežjih prenutkih.

Danes pa počivaš v miru. Padla si zadeta od sovržnika, kateri je čakal v zasedi in Ti vzel mlado življenje. Poskala si žrtev zločincev; Tvoje telo - počiva nekje v slovenski zemlji, katero si tako ljubila. Tvoj duh pa živi in bo živel. To kar si s svojimi besedami in dejanji učila svoje tovarišice in tovariše, pa nebo nikdar uničeno. Tvoja smrt bo naščevana! Naščevana bo, kakor tudi vsi, ki so dali -

svoja življenja za svobodo.

Čas svobode pripada tistim, ki so dali življenja za njo. Tudi ti si že med njimi, zato ne boš - nikdar pozabljen.

Harica - partizanka.

Tovarišica Andreja je bila 18 mesecev berka v brigadi "Toneta Tomšiča". Potem je bila poslana na teren na Gorenjsko in bila članica Pokrajinskega odbora SPZZ za Gorenjsko. Komaj dva meseca je bila na Gorenjskem pa je postala žrtev hitlerjevskih banditov.

(Opomba uredništva)

Zanimive drobtinice

Dne 19. in 20. februarja je prvič zasedal slovenski parlament. V slovenskem parlamentu je bilo - do sedaj 120 poslancev, med njimi 10 tovarišic. Sedaj pa se bo število članov povečalo na 180 članov. Mu Primorci bomo poslali še 20 delegatorov, ki nas bo do zastopali in v našem imenu soodločali pri izgradnji nove narodne oblasti in slovenske državnosti v federativni Jugoslaviji.

Med ostalimi odloki, ki jih je izdal parlament je odlok o ustanovitvi verske komisije. Njena naloga je dvojna:

Prvič naj postavi in poslovanje verske komisije ponovno zjamči nemoteno bogochastje in polno uveljavljanje verske svobode; drugič pa naj verska komisija urejuje vsa vprašanja med slovensko narodno oblastjo in cerkvijo. Verska komisija bo sestav-

ljena na polovico iz duhovnikov, na polovico pa iz-
laikov. Imenuje naj jo Predsedstvo Slovenskega Naro-
dno Osvobodilnega Sveta.

Naš slovenski parlament se imenuje: Slovenski-
Narodno Osvobodilni Svet (SNOS).

Jugoslovanski parlament se imenuje: ANTIFAŠIS-
TIČNO VEČE NARODNOG OSLOBODITVA JUGOSLAVIJE ali -
PROTIFAŠISTIČNI SVET NARODNE OSVOBODITVE JUGOSLAVI-
JE (AVNOJ).

Vse kar sklene AVNOJ potem izvrši vlada, ki se
imenuje NKOS - NACIONALNI KOMITET OSVOBODITVE JUGO-
SLAVIJE. Torej preko vlade jugoslovanski parlame-
nt uresničuje svoje zakone.

Na prvem zasedanju slovenskega parlamenta je -
bilo izvoljeno Predsedstvo SNOS-a. Kadar parlament-
ne zaseda, ima vso pravico odločati v njegovem ime-
nu Predsedstvo. V Predsedstvo je bil izvoljen ves -
dosedanji IOCF. Za enajstega člana je bil izvoljen-
naš France Bevk. Člani predsedstva so sedaj: Josip-
Vidmar, predsednik; Lado Kardelj, podpredsednik; Ed-
vard Kocbek, podpredsednik; Jozse Bus, podpredsednik
Boris Kidrič, sekretar; Dr. Marjan Breclj, Franc Le-
skovšek, Tone Fajfar, Polič Zoran, Franc Lubej.

Ko so Rusi prišli v Ukrajino so jih ljudje sp-
rejemali z nepopisnim navdušenjem. Po vseh cerkvah-
so zvonili zvonovi, ljudje so se zbirali in z duhov-
niki prirejali častne sprejeme našim slovenskim -

bratom.

Vsi dosedanji Hitlerjevi pomagači se iznikajo od Nemčije. Madžarski rumunski in bolgarski oficirji vodijo razgovore z našim maršalom T I T O M.

Naše prisrčno razmerje do zaveznikov je bilo - več kot jasno podčrtano v zadnjem Churchillovem govoru, katerega večji del je bil posvečen novi Jugoslaviji. Vsi znaki kažejo, da se z naglimi korčki - bližamo uradnemu priznanju nove jugoslovanske vlade. To pa pomeni popolno zmago našega osvobodilnega gibanja.

Tovarišice nam pišejo

PRIHOD NAŠIH!

Bil je lep prav krassen jesenski dan, eden onih po katerih smo tako dolgo hrepeneli. Bila sem zaposlena pri domačem delu, ko slišim na spodnji cesti veselo vriskanje. Nevede stečem takoj ven, in kaj opazim po cesti hitijo kamjoni in na njih vihra naša trobojka s rdečo peterokrako zvezdo. Po njej sem takoj spoznala, da so to naši partizanti, osvoboditelji, ki prihajajo. Tekla sem jim naproti in se pridružila neštetim navdušenim posdravom. Na naših obrazih se je zrcalila radost, prepolni smo bili sreče, ko smo pozdravljali naše hrabre borce, saj je bil ta dan za nas najlepši v življenju, dan, ki smo ga težko pričakovali po tolikih letih trpljenja in tlačenja pod fašističnim jarmom. Bila sem prav -

zamaknjena, ko sem gledala prvič v svojem življenju naše trobojnice, ki so plapolale na naših vozilih. - Nepopisno je bilo veselje in hvaležnost do borcev - in osvoboditeljev naše tužne, od vedno zasuznjene - slovenske zemlje.

Ko se je avtoklena ustavila, sem stekla domov v kleti pograbila nekaj steklenic vina, nekaj cegaret, kar je bilo pri rokah in ponesla našim borcem. Pa nisem bila sama pri tem bilo nas je polno vse okrog in vsaka je kaj prinasle, da bi bil sprejem - čim bolj slovesen in da pokažemo našim tovarišem, - da smo in hočemo sodelovati z njimi v borbi za osvoboditev naše domovine. Razdravile smo našim fantom - in takoj se je pričel prisrčen tovariški pogovor, - kateri bi se zavlekel, da jih ni klicala dolžnost.

Obstale smo ko je na poziv komandanta takoj - minila vsa zazigranost in v trenutku so bili vsaki - na svojem mestu.

Zvečer so pridrveli švabi, uvel se je boj in - naši so se umaknili pred silo.

Toda naša srca so osvobojena od tistega dne in me jih vsaki dan čakamo, ker oni se vrnejo in dolgo - nebo tega, a tedaj nebo več švabske sile, da jih po žene, strti in premagani bodo Švabi in Švabobrancji. Tudi moj sinko me vedno sprašuje, kdaj bo zopet nosil na kapi rdečo zvezdo kot one dni. Tolažim ga - naj potrpi še malo, da se pvrnejo naši fantje, ki nam prinesejo lepo rdečo zvezdo, in nam vsem skupaj bo tedaj zasijalo sonce svobode.

Brinka - Alenka

OBISK V NAŠI PARTIZANSKI ŠOLI.

Smu v lepi Vipavi. Kmetje pridno delajo na polju. Vas je vsa na nogah in veselo pozdravlja novodošle partizane. Vsaka mati si želi videti svojega -

sina - partizana. Čujejo se klici: "Živela naša vojska! Živel maršal Tito!" Posebno glasni so otroški klici, ki prihajajo iz šole. Otroci dvigajo pesti, - pozdravljajo, pojejo partizanske pesni, so veseli - in prešerni. Sli smo v šolo, - svobodno slovensko - šolo, da vidimo "mlade partizane", kakor se otroci - sami imenujejo. "Smrt fašizmu", "svobodo narodu!" - Zaori iz mladih grl.

Vsi so obmolknili. Vse mlade oči so se uprle v nas, partizane, ki se borimo tudi za slovensko šolo. Kakšna razlika med fašistično in našo slovensko šolo. Preje sama fašistična gesla in italijansko zančkanje vsega, kar je slovenskega. S kakšnim veseljem prihajajo otroci v našo partizansko šolo, posebno tisti, ki so že obiskovali fašistične šole.

V razredu je vladala izredna živahnost. Ko je tovarišica učiteljica vprašala, kdo zna to ali ono, so se dvignila vse mlade ročice. Vsi hočejo deklamirati, citati, pripovedovati itd. Vsi nam molijo v roke svoje zvezke. Vsi nam hočejo nekaj povedati o naši borbi, o partizanskem življenju, o tovarišu Titu. Ko pa smo vprašali, če znajo zapeti kakšno partizansko pesem, so vstali in začeli "Svobodna Slovenija". Naši otroci se izživljajo v partizanski pesmi in tudi uživajo. Sodelujejo z deklamacijami ter pevskimi zbori na raznih mitingih. Ponekod se že ustanavljajo otroške gledališke skupine. V šoli vlada prav posebna domačnost, prisrčnost, živahnost in stroga resnost. Vsi so pazljivi in delavni. Šola je vzeta iz otrokovega življenja in njegeve neposredne bližine. Isto, kar se govori po naših vaseh, prav v tem se uči tudi v šoli. Učenci se dnevno seznanjajo z našo narodno-osvobodilno borbo. Tudi oni hočejo - doprinesiti nekaj k naši zmagi, zato zbirajo orožje, municijo, hrano, so v službi kot kurirji itd. Partizanom se vedno na uslugo, vršijo celo obveščevalno-službo. Poznajo prav dobro našo hrabro komandante, -

mučenike, tudi vedo mnogo povedati o Osvobodilni -
fronti. Človek je kar presenečen, ko ti povedo o za-
dnjem mitingu, kjer je govoril naš tovariš Bevk.

Po končanem pouku gredo na polje in vedo, da -
morajo trdo delati za očeta in brata - partizana. V
vasi smo videlo mnogo otrok, toda bili smo začudeni
ker smo jih videli vsakega pri svojem delu.

Miha - partizan;

Dragi tovariš Milan!

Prav lepa ti hvala za izrečeno mi sožalje. Ne-
morem Ti opisati, kako me je zadela napričakovana -
vest o mojih ljubih otrocih. Kakor prikovana sem ob-
stala, ko sem prečitala pismo od neke tovarišice iz
moje vasi. Prečitala enkrat nisem mogla verjeti svo-
jim očem. Je li mogoče to je li resnica, kar pred-
seboj vidim, da sem naenkrat ob tri, meni drage in-
najljubše osebe?

Z veseljem sem jih odpravljala v to našo sveto
borbo, kakor na ženitnino, in tudi sami so šli nav-
dušeno. In res so šli na ženitnino, s katere se ne-
bodo nikdar vrnili. Prepričana sem bila, da se vsi-
nebomo vrnili, da bi bila prevelika sreča za vse, -
če bi uživali zlato svobodo v taki družinici, kakor
je bila preje. Toda, da me bo tako velik udarec na-
enkrat zadel, si tudi nisem mislila.

Včeraj sem praznovala obletnico, ko so mi pro-
kleti fašisti ubili moža. Padel je kot nedolžna žr-
tev fašističnih zveri. Sedaj zopet vest, da so me -
zapustili obe hčerki in sinko. Težko je, materino -
srce je premehko, da mi nebi oči zalele grenke sol-
ze. Zakaj ne bi raje mene zagrebli, kakor mladi rod-
ki se borijo za boljšo bodočnost in bi v naši sveti -
borbi lahko še mnogo deprinesel.

Toda v zavesti, da brez žrtev ni svobode bom -

prenesla tudi to najhujšo preizkušnjo in s svojim delom maščevala svoje žrtve in žrtve vsega našega naroda.

Da so bili prđdni borci ven sama tudi iz lastnih preizkušenj in to me tudi krapí in mđ je v veliko zadoščenje.

Prav prísrečna vam hoala, tovariši, ki sočustujete z menoj. Nadomestite s svojim pomnoženim delom moje pridne, ljube in nepozabne otroke, zlate moje-hčerke in sinka, ki je šele šesnajst let star šel v tako hude boje.

Tudi te žrtve bodo maščevane in iz krvi mladih partizanov bo vzknila roža svobode.

Najlepše pozdrave od žalostne

Nemce.

PRAZNIK BORBENIH ŽENA.

Velike priprave so se vršile za dostojno proslavo 8. marca. Žene so delale zastavice in napise, vestno so se vadile v nastopih, samo da bi praznik-žena lepše praznovala. A glej smolo! To je bilo vse pripravljeno, so naenkrat prišli skozi vas Nemci in preprečili nadaljne priprave. Vendar nam dobre volje niso vzeli. Dasi ravno smo bile že v dvomu, ali se bo miting mogel vršiti ali ne, smo vse eno vse pripravile. Dvorana je bila že zelo okusno okrašena ko je zopet prišla vest, da se vasi bliža souražnik in morale smo zopet podreti. Ker pa potem k sreči - Nemci le niso prišli, se je vršil miting, čeravno - nekoliko kasneje zvečer. Udeležba je bila presenetljivo obilna. Frelep vtis za vse navzoče je napravila nova zastava vaštega odbora SPŽZ, katero je razvila tajnica Fanica in z lepim nagovorom predala - tovarišici Metodi v varstvo. Ta je obljubila, da bo zastavo branila in čuvala, če treba tudi z življe =

njem.

Sledila je himna "Naprej zastava slave", katero so vsi navzoči stoje zapeli. Tovarišica Marija - je nato govorila o pomenu 8. marca za slovensko žene in se spominjala tudi pri tem naših ruskih sester. Nato je tovarišica Greti z globokim čustvom deklamirala "Velikonočno" od Simona Gregorčiča, ki je marsikaterimu izvabila solze v oči. Kala Milojka je potem zelo srčkano podala pesmico "Slovenka sem". Govorila je z, tem tovarišica Francka o težavah slovenske žene in matere pod fašističnim okupatorjem. Sledila je deklamacija "Domovina", ki jo je zelo lepo deklamirala tovarišica Ilica. V naslednjem govoru tovarišice Marjance smo slišali o pravicah in dolžnostih slovenske žene. Najlepša točka pa je bila spevoigrlica "Perice", ki je zbrano poslušavstvu izredno navdušila. Med odmori je ženski zbor prepeval partizanske pesni. Sledila je prosta zabava s plesom. Med tem so žene pripravile navzočim tovarišem partizanom majhen prigrizek. Razpoloženje je bilo odlično in zelo zadovoljni so se kasno v noč gostje razšli. Splošna želja vseh žensk pa je, da bi se tako prijetni večeri večkrat ponavljali.

M a j c a ;

PROSLAVA ROJSTNEGA DNE MARŠALA TITA.

Z veseljem pričakujemo naše narodne pčaznike. - Tak dan je bil za nas šesti marec, rojstni dan maršala Tita. Ta dan je bil za našo vas velik praznik. Že na predvečer so zagoreli kresovi po kribih. Veseleje je bilo gledati našo mladino, s kakšnim navdušenjem je nosila skupaj drva za kresove. Tudi petletni otroci so pri tem sodelovali s takim navdušenjem da jih je bilo veselje videti. Rekle so, da mora biti kres tako velik, da ga bo videl čez gore v Bosno

Tako blizu se jim zdi Bosna, čeprav so majhni, čuti jo, da je maršal Tito naš najboljši oče, zato je tako blizu naših src.

Popoldne je izročila mladina krasno zastavo - brigadi Srečka Kosovela. Zvečer smo priredili miting udeležili so se ga tudi bližnji tovariši partizani. Tovariš iz okrožja je orisal življenje in neumorno delo maršala Tita. On nas ni zapustil, ostal je med nami na naši zemlji, ustvaril je našo zmagovito vojsko in se skupno z narodi podal v boj za rešitev naroda in njihovo boljšo bodočnost.

Naj živi naš slavn vojskovodja maršal Tito!
Živela naša slavna vojska!

Goriška žena - T a n j a

NEKOČ IN DANES.

Ko čitam zdaj našo ljubo "Slovenko" in "Našo - ženo", se moje misli nehoti povračajo k času, ki ni bil tako oddaljen, ko je v naši Primorski še vladal povsod italjanski fašizem.

Kako smo tistikrat skoro v trepetu kaj čitale, kako smo vse skrivaj prenašale, delale v torbicah - skrivne predalčke, da nas ni zasledil tiran; Hika - mor nismo mogli iti skupaj, ker je bila povsod straža. Zbirale smo se največkrat tam v gozdu, prihajale med naše hrabre borce, naše partizane in najlepše ure smo doživljale med njimi. Zdelo se nam je, - da že živimo novo življenje. Čeprav smo vedele, kako je napornoin trpljenja polno njihovo življenje, - smo jim zavidale. Zavidale smo jim prostost, tisto - čisto ozračje duha, ki je vladal med njimi in je - velo iz vseh, kadar so spregovorili. Ponavljale smo jih s pritajenim glasom - to so bile besede, ki so - do takrat ležale še neizražene v globini naših src. Bile so besede neizmerne ljubezni do tlačnega člo-

veštva, do rodne grude. Kako so jim žarele oči, kako so nam ulivali pogum, kako smo iz njih črpali - vir moči za nadaljno delo. Nikdar ni bilo iz njih - ust grenkega govorenja nikdar pritožbe. 'edno so dejali, da jim gre dobro, da imajo vsega v izobilju. - Me smo pa vedele, da spiyo često brez odeje v mrazu snegu in dežju, da morajo vsak drobec hrane težko - prenašati, da često več dni nimajo vode. Same smo - si predstvaljale, kaj vse prenašajo, zato smo jim - skušale vsaj malo olajšati to trpljenje. 'ripravlja- le smo zanje kar smo le mogle. Povsod so bile souva- žne straže in težko smo kaj iztihotapile. Na desno- in levo od hoše do hiše policija, par korakov proč- karabinerji. 'edno so nas opazovali, vsako tvebo - pretaknili. - vseeno smo jim pogosto marsikatero za godle. Doma smo vse pripravile in odnesle našim par- tizanom, kateri so bili zelo zadovoljni z našimi da- rili. Ko sem se vrcčala domov, me je policijski mar- šal vrhu vsega še lepo pozdravil "Buona sera!"

Nekoč pa smo jih še pelše potegnili. 'ili smo- maj obkoljeni od souvažnih straž, ko sta zvečer- dva junaška partizana stopila v hišo. Priti do nas- je bilo zelo nevarno, a drzna mladeniča se nista ni kogar ustrašila. Niti pet metrov oddaljeni policist od naše hiše je prepeval, partizana sta ga posluša- la. Ko sta povečerjala sta spala do štirih, potem - pa odšla. Kamijon policije po eni strani, onadva po drugi strani. In to se ni zgodilo samo enkrat. Koli- kokrat smo pred kasarno trosile letake, zjutraj smo pa slišale prav našo hošo, kako je komandant razsa- jal nad stražarji, šeš kako stražijo.

Lahko bi opisala še več tekih in podobnih pri- merov, a hotela sem samo pokazati razliko med tistim časom in današnjim dnem. Čeprav je še okupator med- nami, čeprav nam še, kamor pride prinaša gorje, ven- dar danes lažje dihamo in uspehi naše vojske nas - navdajajo z veseljem in upravičenim ponosom. Danes-

imamo našo vlado, našega vodno maršala Tita, imamo
naše prireditve in mitinge, našo literaturo lahko -
nesemo v vsako hišo, na sredi vasi prepevamo parti-
zanske pesmi, prirejamo veselice, imamo šole. Lepe-
uspehe smo dosegli, a da bomo dosegli tako zaželje-
no popolno svobodo, se hočemo posebno me izene se -
bolj potruditi, hočemo biti res vredne naših sinov,
mož in bratov, ki bijejo končni boj z legendarnim -
junaštvom. Hočemo pokazati vsemu svetu, da smo vre-
dno odgovorile tudi na klic velikega ruskega naroda
ki nam je dal v tej borbi tudi vso oporo.

A l e k s i j a .

PARTIZANKA KORACNICA

Vstali iz zemlje smo kot vstane vihar
strnili v vrste tesneje za udar
groženj nam tujčevih prav nič ni mar
nosi na krilih sveta nas požar.

Dom naš zazbit je in zemlja steptana
polja uničena, žetev požgana,
Sreča je strta, svoboda izdana,
žena, ,družina, v tujino izgnana.

Naše ravnine je kri orosila,
naše potoke je kri napojila.
Ogenj in meč nas ne bosta zlomila,
kletev nam srca je ojeklenila.

Dokler poslednji ne izgine sograg,
znova posvečen domači ni prag,
dokler ni tujec uničen in strt,
iščemo boja preziramo smrt.

M. M.

